

تغییر ترکیب زئوپلانکتون‌ها در منطقه ساحلی دلوار، بوشهر

محسن نوری نژاد^{1*}؛ سهیلا امیدی²؛ جمشید محمدنژاد¹؛ غلامحسین دلیرپور¹؛ هوشنگ انصاری³

¹ پژوهشکده میگوی کشور، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، بوشهر

² موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران

³ پژوهشکده آبی‌پروری جنوب کشور، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اهواز

*مسئول مکاتبات: m.noorinezhad@gmail.com

چکیده: جوامع مختلف زئوپلانکتون‌ها در انتقال ماده و انرژی به سطوح بالاتر زنجیره غذایی و همچنین در کنترل جوامع فیتوپلانکتونی در اکوسیستم‌های آبی، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشند. زئوپلانکتون‌ها همانند دیگر جوامع آبی، متأثر از عوامل مختلف محیط طبیعی و انسانی بوده و به‌منظور پایش‌های زیست‌محیطی در راستای حفظ روند توسعه پایدار مورد توجه می‌باشند. این اعتقاد وجود دارد که با توجه به محدودیت نوسانات عوامل اکولوژیکی، جوامع زئوپلانکتونی کمتر مورد تغییر قرار می‌گیرند ولی شواهد گویای آن است که در دو دهه اخیر، افزایش دمای زمین، توسعه سریع مناطق ساحلی، تردد و جابجایی گونه‌های مختلف پلانکتون‌ها به کمک آب توازن شناورها، بر تنوع و تراکم این آبزیان مؤثر بوده است. روش تحقیق به‌منظور بررسی تغییرات حاصل از توسعه و شرایط آب‌وهوایی بر جوامع زیستی، تراکم و ترکیب گروه‌های مختلف زئوپلانکتونی، 10 ایستگاه انتخابی در حد فاصل بندر بوشهر تا بندر دلوار به کمک تور پلانکتون‌گیری با چشمه 50 میکرون به‌صورت فصلی از تابستان 1393 تا بهار 1394، مورد بررسی قرار گرفت. نتایج در طی این تحقیق در مجموع 40 گروه زئوپلانکتونی متعلق به 11 شاخه جانوری با توجه به میزان درصد فراوانی به ترتیب شامل بندپایان، کرم‌های حلقوی، مرجانیان، شانه‌داران، نماتودها، طناب‌داران، خارتنان، روتیفرها، نرم‌تنان، کرم‌های پیکانی و جانوران تک‌سلولی شناسایی گردید. از میان گروه‌های مختلف، سخت‌پوستان در مجموع با میانگین سالانه فراوانی حدود 37/66 درصد از کل نمونه‌ها، غالب‌ترین گروه زئوپلانکتون‌ها را تشکیل می‌دادند. ژله فیش‌ها شامل گروه‌های پلانکتونی، مرجانیان، شانه‌داران و سالپ‌ها در مجموع، 16/11 درصد از تعداد کل نمونه‌ها را شامل می‌شدند که در مقایسه با مقادیر ثبت شده قبلی در چند دهه پیش گویای افزایش معنی‌دار تراکم ژله فیش‌ها در دو گروه شانه‌داران و مرجانیان در منطقه است. میانگین سالانه میزان تراکم و تنوع گونه‌ای شانون وینر زئوپلانکتون‌ها در منطقه مورد بررسی، به ترتیب 5/105 و انحراف معیار 69/5 عدد در مترمکعب و 44/2 و انحراف معیار 0/218 برآورد گردید. مقایسه یافته‌های این تحقیق با یافته‌های قبلی در سطح منطقه، گویای آن است که ترکیب و تراکم گونه‌های زئوپلانکتون‌های مختلف خلیج فارس به‌خصوص آب‌های ساحلی بوشهر تا دلوار در طی چند دهه گذشته، تحت تأثیر فشارهای مختلف محیطی حاصل از فعالیت انسان و طبیعت بر منطقه مورد مطالعه، تغییرات آشکاری داشته است.

کلیدواژه‌ها: زئوپلانکتون، ژله فیش، بوشهر، دلوار